

BOR MADENLERİMİZİ YAĞMALATMAYALIM

Aydınlık Dergisi, 28 Ocak 2001

Yıldırım Koç

IMF'ye verilen 18 Aralık 2000 tarihli niyet mektubunda Eti Holding'e bağlı şirketlerin de özelleştirileceği belirtilmekteydi. Hükümet hemen bu doğrultuda harekete geçti. Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 6 Ocak 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararıyla, Eti Holding A.Ş.'nin özelleştirme kapsamına alınması kararlaştırıldı.

Hükümetin bu uygulaması yürürlükteki mevzuatın ayaklar altına alınmasıdır. Hükümetin bu kararı, ulusal çıkarlarımıza kesinlikle aykırıdır. Hükümetin bu kararı, elimizdeki büyük bir ekonomik silahın yabancıların eline geçmesine yol açacaktır.

Bor madeni, çoğu alternatifsiz olarak 250'nin üstünde alanda kullanılmaktadır; stratejik önemde bir madendir. Borun kullanıldığı ürünler ve alanlar arasında fiberglas, deterjan, cam, seramik, tekstil-tip fiberglas, silah, nükleer yakıt, yanmayı geciktirici malzeme, uzay araçları ve tarım bulunmaktadır. Borun kullanıldığı alanlar hızla artmaktadır. Bor, petrol kadar önemli bir stratejik hammaddedir.

Türkiye, dünya bor rezervlerinin yüzde 63'üne sahiptir. Türkiye'nin görünür ekonomik rezervi 375 milyon ton, muhtemel rezervi 269 milyon tondur. Türkiye'den sonra ABD ve Rusya'nın da, önemli rezervleri bulunmaktadır.

Türkiye'de Eti Holding'e bağlı Kırka Bor İşletmesi, Bigadiç Bor İşletmesi, Emet Bor İşletmesi ve Kestelek Bor İşletmesinde bor çıkarılmakta ve Bandırma Bor ve Asit Fabrikası İşletmesinde işlenmektedir. Madenlerde Türkiye Maden-İş, fabrikada ise Petrol-İş Sendikaları örgütlüdür. Türkiye'de üretilen bor, diğer ülkelere göre daha kalitelidir. Türkiye bor rezervlerinin ömrü 450 yıl olarak tahmin edilmektedir. Ülkemizde bor ilk kez 1861 yılında çıkarılmaya başlandı. 1970'li yıllara kadar bor üretimi büyük ölçüde yabancıların elindeydi. 1978 yılında, 4.10.1978 gün ve 2172 sayılı Yasa ile, bor madenleri devletleştirildi ve Etibank'a devredildi.

Etibank, bor üretiminde Türkiye'ye büyük katkılarda bulundu. Devletleştirme öncesinde ham borun ihraç fiyatı ton başına 40 – 50 Dolar iken, devletleştirme sonrasında 200 – 250 Dolara yükseldi. Bor madenlerinin devletleştirilmesi, ulusötesi sermayenin ülkemiz kaynaklarını yağmalamasını büyük ölçüde engelledi.

10.6.1983 gün ve 2840 sayılı Yasada, "bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi devlet eliyle yapılır" biçimindeki hükümlerle, bu alandaki devlet tekeli korundu. Ancak 15.6.1985 gün ve 3213 sayılı Yasa ile, özel kişilerin de 1985 yılından sonra bulacakları bor madenlerin özel kişilerce işletilmesine izin verildi. ANAP iktidarı, ulusal çıkarlarımızla bağdaşmayan önemli bir adım attı. Etibank'ın bu alandaki çalışmaları, tüm engelleme çabalarına rağmen, büyük başarılarla yol açtı. Eti Holding bünyesindeki Eti Bor A.Ş. 1999 yılında 139,3 milyon Dolar kar etti.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 6 Ocak 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan ve Eti Bor A.Ş.'nin de özelleştirilmesini öngören kararı, yasaları çiğnemekte ve ulusal çıkarlarımıza büyük zarar vermektedir. Borların devlet eliyle işletilmesine ilişkin 2840 sayılı Yasa, Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından değiştirilemez. Bu Yasalar yürürlükteyken de bor madenleri özelleştirilemez. Ayrıca, bor madenlerinin yeniden özel sektöre devri, ülkemizin elindeki son derece önemli bir ekonomik silahı ulusötesi şirketlere devredecek ve bu ekonomik silahın Türkiye'ye çevrilmesine neden olacaktır. Ülkemizin çıkarları açısından yararlı olan, bor madenlerinin ülkemizde rafine hale getirilerek, yüksek katma değerle ihraç edilmesidir. Özelleştirmenin ulusal çıkarlarımıza nasıl aykırı olduğu bor özelleştirmesinde de açıkça görülmektedir. Özelleştirmelerin asıl amacı, ulusötesi sermayenin artan gücü karşısında ulus-devleti zayıflatmak ve özellikle son derece stratejik bir bölgede bulunan Türkiye'de devlet ile vatandaş arasındaki bağı zayıflatarak ülkemizi parçalamaktır.